

*M*ěsto Příbor je jedním z nejstarších měst severovýchodní Moravy. Jeho historické centrum bylo v dubnu roku 1989 vyhlášeno městskou památkovou rezervací (MPR). Rozkládá se na březích řeky Lubiny, ze tří stran je lemováno krásnou scénérií předhůří Beskyd s vyhlídkou na Štramberskou trůbu, Hukvaldy a Radhošť. Toto půvabné okolí a městská památková rezervace nabízí zajímavá panoramata, komorní a malebná zákoutí, vzácné stavební detaily nebo ojedinělé ukázky gotické, barokní, secesní a funkcionalistické architektury.

Město se může pochlubit bohatou historií. První písemná zmínka o městě Příboře (Vriburch, později také Freiberg a Przybor) pochází z roku 1251 a je zaznamenána v listině markraběte moravského Přemysla, pozdějšího českého krále Přemysla Otakara II. Listina uvádí hraběte Franka, syna Arnolda z Hückeswagenu (kterého historikové považují za zakladatele města), jako Franka, hraběte z Příbora – zakladatele kláštera řeholníků a farního kostela Narození Panny Marie.

Město bylo od prvopočátku významným hospodářským a kulturním centrem. Již ve 14. století počtem řemeslníků vysoko převyšovalo jiná města – Příbor byl správním a hospodářským střediskem širokého okolí. Koncem 16. století se řemeslníci začali sdružovat a vytvářeli cechy, z nichž byl po staletí nejvýznamnější cech soukeníků.

Od druhé poloviny 15. století město patřilo olomouckému biskupství a biskupové mu byli nakloněni. Zvláště kardinál František Ditrichstein, který vylepšil městský znak a udělil městu v roce 1615 řadu slavných privilegií a práv. Jeho znak je doposud umístěn na domě č.p. 6 na náměstí Sigmunda Freuda, kde při svých pobytech ve městě bydlel.

Městu se nevyhnuly požáry v dobách třicetileté války, přírodní katastrofy a epidemie nemocí v dobách mírových, ani ty však nedokázaly město pokořit.

Významnou kapitolou historie města je školství. Již v roce 1541 nacházíme zmínku o příborské škole, kterou ke konci 16. století navštěvoval sv. Jan Sarkander. Velkým přínosem v této oblasti bylo založení piaristické koleje a gymnázia v roce 1694. S příchodem piaristů do Příbora nastal velký rozmach školství a střední vzdělání mohli získat i žáci z nižších vrstev obyvatelstva. Založením českého učitelského ústavu v roce 1875 se město stalo centrem vzdělanosti severovýchodní Moravy. Za dobu existence do roku 1938 vyšla z ústavu řada významných pedagogů a odborníků ve školství a kultuře. Právem se Příboru říkalo moravská Litomyšl.

Příbor je rodištěm a působištěm významných osobností, které jej proslavily. Světově nejznámější je zakladatel psychoanalýzy, čestný občan města Příboře, dr. Sigmund Freud. Prožil v Příboře jen první tři léta svého života, ale vzpomínky na toto období provázely velkého vědce po celý život. Ani Příbor na slavného rodáka nezapomíná. Již 25. října 1931 byla na rodném domě S. Freuda odhalena pamětní deska u příležitosti Freudových 75. narozenin. Roku 1969 byl v Příboře Freudovi odhalen pomník akad. sochaře F. Navrátila, který je umístěn za budovou městské radnice. V roce 2006 (u příležitosti 150. výročí narození S. Freuda) byl celkově rekonstruován a slavnostně otevřen jeho rodný dům.

S svou matkou zde žil a navštěvoval farní školu sv. Jan Sarkander. Na nižším gymnáziu studoval a pak jedenáct let působil jako kaplan pozdější arcibiskup Antonín Cyril Štojan. Narodil se zde historik, zakladatel moravského místopisu Řehoř Volný, filozof a národní buditel Bonifác Buzek, akademický sochař František Juráň, spisovatel Josef Kresta aj.

Mezi nejvýznamnější památkové a historické objekty ve městě patří **piaristická kolej**. Založil ji 5. února 1694 Karel II. z Liechtensteinu. Budova byla postavena v letech 1694–1700 podle projektu kroměřížského řádového architekta Giovanni Pietro Tencally a je podle data vzniku jedenáctou piaristickou kolejí u nás. Dnes je v prostorách koleje umístěno muzeum a stálá expozice věnovaná životu a dílu Sigmunda Freuda.

Kostel sv. Valentina: Byl postaven v roce 1596 nejprve jako dřevěný. Do dnešní barokní podoby byl přestavěn v letech 1760 až 1766. Na hlavním oltáři je postříbřený reliéf z doby kolem roku 1596 s výjevem ze života sv. Valentina. Kostel je nemovitou kulturní památkou. K tomuto kostelu tradičně patří únorová Valentinská pouť. Pro své akusticky vynikající prostory je využíván každoročně ke Svatováclavským hudebním slavnostem a jiným koncertům duchovní a vážné hudby.

Saranský kostel Narození Panny Marie: Původ kostela sahá až do 12. století (na jednom stropním prkně byl nalezen letopočet 1178). Loď a presbytář nesou znaky gotického a renesančního slohu, kaple jsou barokní. Věž po špičku kříže je vysoká 54 metrů. Roku 1609 byl na věži umístěn orloj (věžní hodiny). Dnešní podoba hodin je z roku 1784. Kostel byl několikrát opraven a poslední rozsáhlou rekonstrukcí prošel v letech 2003–2004. Dnes slouží nejen k pravidelným bohoslužbám, ale i častým koncertům duchovní a varhanní hudby.

Kostel sv. Františka Serafinského: Byl postaven v roce 1622 na návrší nad nynější Místeckou ulicí. Kolem něj je starý hřbitov, kde je pochováno mnoho významných příborských osobností. V interiéru kostela probíhají ve dnech evropského kulturního dědictví výstavy.

Kostel sv. Kříže: Opět původně dřevěný kostelík byl postaven roku 1516 a po požárech obnoven v roce 1778 jako zděný. Postupně procházel různými úpravami a opravami. Poslední proběhly v roce 1994. Hlavní oltář je lidová řezbářská práce z doby kolem roku 1750. V interiéru kostela je renesanční epitaf se staročeským textem. U kostela je kříž s dedikačním nápisem z roku 1802. Kostel i kříž jsou nemovité kulturní památky.

Centrem starobylého Příbora je půvabné náměstí téměř čtvercového půdorysu o stranách přes 90 m. Uprostřed náměstí se nachází mariánské sousoší z roku 1713 (socha Panny Marie s Jezulátkem, sochami sv. Rocha a sv. Floriána) a kašna, která tady stála již v druhé polovině 16. století. Ovšem ta současná je mladší, pochází z roku 1899.

Pozornost si zaslouží také měšťanské domy na náměstí a budova Masarykova gymnázia se sochami Františka Úprky.

Město se může pochlubit dlouholetou tradicí dechové hudby. V současnosti zde působí swingový orchestr a dechový orchestr mladých s mažoretkami, kteří šíří dobré jméno města nejen v České republice, ale i v zahraničí.

*M*ěsto je členem Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska a v soutěži o nejlepší realizaci programu regenerace městské památkové rezervace a městské památkové zóny se za rok 2002 v rámci Moravskoslezského kraje umístilo na vynikajícím prvním místě a mezi třemi nejlépe hodnocenými městy celé České republiky.

